

Generalforsamling

Foreningen for kirkegårdskulturs ordinære generalforsamling afholdes mandag den 4. juli 1949 kl. 10³/₄ på Olsens hotel i Maribo med følgende dagsorden: 1. Valg af dirigent. 2. Aflæggelse af beretning for året 1948/49. 3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab 1948/49. 4. Fremlæggelse af virksomhedsplan for 1949/50. 6. Beretning fra redaktøren. 7. Valg af et medlem til redaktionsudvalget; på valg er arkitekt C. E. Bauditz. 8. Valg af 5 bestyrelsesmedlemmer; på valg er: Kirkegårdsinspektør J. Gravesen, fhv. kirkegårdsinspektør Rud. Rasmussen, arkitekt Marius Pedersen, kirkegårdsinspektør V. Rud. Nielsen, stenhuggermester Karl Hansen Glem. 9. Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant. 10. Fastsættelse af stedet for næste generalforsamling. 11. Eventuelt.

I tilslutning til generalforsamlingen er der følgende program for dagen iøvrigt: Kl. 13 frokost på Olsens hotel. Kl. 14¹/₂ andagt i domkirken ved biskop, dr. phil. C. I. Scharling. Kl. 15 kirkegårdsbestyrelsen i Maribo foreviser byens smukke kirkegård med udflugt til Knuthenborg park. Kl. 18 middag på Olsens hotel. Kl. 20 offentlig møde på Olsens hotel med lysbilleder og følgende talere: Trægårdsarkitekt G. V. Walberg, Malmø, emne: »Administrative og forvaltningsmæssige synspunkter på svenske kirkegårdsforhold« og kirkegårdsinspektør Hans Rønø, Roskilde, emne: »Kirkegårdslovgivning i teori og praksis«.

4. juni 1949.

C. I. SCHARLING
formand, biskop.

/H. F. Jegsen,
sekr., lrs.

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

REGNSKAB

for året 1. april 1948 til 31. marts 1949.

Indtægter:

Kassebeholdning pr. ¹ / ₄ 1948	Kr. 158,42
Kontingenter	— 4579,50
Tilskud	— 3600,00
Forlagsvirksomhed m. v.	— 671,00
	<hr/>
	Kr. 9009,01

Udgifter:

Kontorhold	Kr. 1682,67
»Vore Kirkegaard«	— 5843,76
Møder, generalforsamling	— 1110,95
Blomster, kranse	— 52,00
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₃ 1949	— 319,63
	<hr/>
	Kr. 9009,01

Roskilde, d. 1. april 1949.

(sign.) Hans Rønø, kasserer.

Ovenstående regnskab er gennemgået og fundet overensstemmende med de forelagte bilag. Kassebeholdningen er til stede.

A. FALMER-NIELSEN   P. F. JENSEN
(sign.)   (sign.)

Nye medlemmer

Afdeling A.

241. Bov menighedsråd.

Afdeling C.

940. Graver og kirkegårdsgartner H. Rosenmeier, Mariendals Allé 10, Slagelse.

941. Stenhuggermester Max Krause, fa. »Monolit«, Valby Langgade 110, Valby.

Afdeling D.

107. Billedhugger Fowe Persson, Västreväg 49 A, Linhamn, Sverige.

FRA DANSKE DAGBLADE

9/3 (Nakskov tid.): Nakskovs kgds-problem avgjort.

11/3 (Nordsjæll, venstrebl.): Nu skal Hillerød kgd. udvides.

12/3 (Roskilde soc. dem.): Hareskovby kgd. skal udvides.

15/3 (Nakskov tid.): Nakskov ny kgd.

17/3 (Silkeborg avis): Udv. af Silkeborg ny kgd. færdig om 2 år.

18/3 (Roskilde avis): Taxterne på domsognets kgd. forhøjes.

19/3 (Viborg amts soc. dem.): Urimeligt flytteri med de begravede (jvnf. pag. 53).

19/3 (Venstres folkebl.): De tyske grave i Haslev ordnes.

21/3 (Ribe stiftstid.): Portalen ved Ribe gl. kgd. fornyes.

30/3 (Loll. F. soc. dem.): Udv. af Nakskov kgd.

1/4 (Helsingør dagbl.): Helsingør kgd. er under udvidelse.

4/4 (Kalundborg folkebl.): Der exproprieres for 22,000 kr. jord til Kallundb. kgd.s udv.

11/4 (Hejmdal): Bov sogns ny kgd. indviet af provst Beyer (havearkitekt Johannes Tholle; entreprenør Nic. Wolf).

- 13/4 (Østsjæll. folkebl.): Plan om urnehave på den gl. klosterkgd. i Køge (stadsgartner *Æxel Andersen*), (kr. 28,000).
- 19/4 (Dannevirke): Skodborg kgd. udvides (havearkitekt *Johannes Tholle*, entreprenør *P. Chr. Petersen*, gartner *J. Kjær*).
- 23/4 (Holstebro dagbl.): Herning får ny kgd. (c. 4 ha, 80,000 kr.).
- 25/4 (Sorø amts dagbl.): Ringsteds kgd.s udv. i licitation (kr. c. 40,000).
- 3/5 (Jyllandsposten): Ny kgd. i Børglum sogn.
- 4/5 (Sorø amts dagbl.): Vester Løve kgd. reguleret af akademigartner *G. Georgsen*.
- 8/5 (Aalborg amtstid.): Thisted kgd.
- 9/5 (Holbæk amtst.): Særslev kgd.s udvidelse indvies søndag af provst *Mikkelsen* (Havearkitekt *Johannes Tholle*; anlægsgartner *G. Michael Larsen*), (omkostn. c. kr. 10,000).
- 10/5 (Demokraten): Debat om centralkgd. i Viby J.
- 10/5 (Nordsjæll. soc. dem.): Frederikssund byråd vedtager at købe c. 38.000 m² til udv. af kgd.
- 11/5 (Sorø amtstid.): Licitation over arb. m. udv. af Sørbymagle kgd. (arkitekterne *Stuedel & Knudsen Pedersen*).
- 11/5 (Horsens soc. dem.): Horsens erhverver areal for ny kgd. ved Spedalsø.
- 11/5 (Randers dagbl.): Hobro ny kgd. vil koste en halv million kr. (kirkegårdsgr. *S. Hansen*, arkitekt *Rollof-Nielsen*).
- 12/5 (Præstø avis): Ny kgd. i Vordingborg forberedes.
- 12/5 (Fr.borg amts avis): Lillerød^e kgd. skal udvides; man vedtager, at arkitektassistance er unødvendig.
- 15/5 (Sydvestjyll.): Mindeanlægget på Sønderho kgd. færdig (Billedhugger *Elo*, havearkitekt *Johannes Tholle*).
- 18/5 (Løgstør avis): Der anlægges urnegård på Løgstør kgd. (gasværksbestyrer *Franck*, stenhuggerm. *Hans Frederiksen*).
- 19/5 (Hobro yentreb.): Gerlev kgd. reguleres (amtsvejassistent *Peter Frandsen*, gartner *Fiil*).
- 19/5 (Nakskov tid.): Ny kgd.s-løsning i Nakskov?
- 21/5 (Vendsyssel tid.): Løkken kgd. skal udvides.
- 22/5 (Himmerland): Hjallerup kgd. skal udvides med ca. ¼ ha.
- 24/5 (Holbæk amts soc.dem.): Ud. af kgd. ved Bethlehems kk. i Ubberup indvies den 29. af provst *Kragh-Müller* (kr. 16,000).

FRA NORSKE DAGBLADE

- 17/2 (Frederiksstad blad): Ud. af kgd. i Rolvsøy.
- 1/3 (Velgaren): Kgds.kulturen. Annerkjennelse til fylkestgt. *Valset*.
- 1/3 (Sandefjords bl.): Sandefjord får sitt første urneanlæg.
- 3/3 (Romsdalsposten): Kgd. i Aure restaureres (gartner *Løvoll*).
- 4/3 (Samholt): Forskønnelse af kgd. i Søndre land (hagearkitekt *Røkholt*).
- 8/3 (Moss arbeiderbl.): Moss trænger til ny kgd.
- 10/3 (Fedrelandsvennen): Gravkapel på Lund kgd. projekteret.
- 12/3 (Haugesund dagbl.): Sagvåg på Stord vil ha ny kgd.
- 14/3 (Tiden): 500 nye grave til Arendal kgd.?
- 16/3 (Dagen): Ud. af Hosander kgd.
- 22/3 (Gudbrandsdølen): Kgdsspørgsm. for Søre Ål foran løsning.
- 24/3 (Ringsaker blad): Reguleringen av Ringsaker kgd. fortsættes.
- 28/3 (Varden): Ud. av Borgestad kgd.
- 28/3 (Moss arbeiderbl.): Moss kgd. må snart bli større.
- 1/4 (Glåmdalen): Snart ikke mer gravplads på Vinger kgd.
- 4/4 (Glåmdalen): Vinger kgd.
- 8/4 (Samhold): Raufoss kgd. skal reguleres.
- 8/4 (Sørlandet): Menighedsråd og kgd. (gt. *Kristoffersen*).
- 9/4 (Nationen): Kgds-kulturen lider under mangel på faglig hjælp. Håb om også snarlig ordning av konsulentspørgsmålet.
- 8/4 (Sarpen): Omlægn. av Sarpsborg kgd. (bygartner *Skinnarmo*).
- 22/4 (Hallingsdølen): Vakrere kyrkjegardar.
- 26/4 (Samhold): Ud. af kgd. i Eina (kr. 6,000).
- 26/4 (Hedemarkens amtst.): Hof og Arneberg kgd. reguleres (fylkestgt. *Skinnarmo*).
- 3/5 (Telen): Notodden kgd. må udvides.
- 3/5 (Arendal): Arendal kgd. får en vakker minnelund (bygartner *Johnsen*; omkostn. c. kr. 6000).
- 23/5 (Arbeiderbl.): Dansker og svensker flinke til å stelle kgd. sine.
- 25/5 (Dagbl.): Kgd. i Oslo; nye anlæg i øst og vest (gravlundschef *Paul Sæland*).

FRA SVENSKA DAGBLADE

- 12/4 (Expressen): Skogskgd. i Bispgården (Jämtland) (trädgårdskonsulent *Per Zetterström*).

24/5 (Stockholms tidn.): Förtvivlade sörjande: ogräs, bråte på gravar.

FRA FINSKE DAGBLADE

25/5 (Hufvudstadsbladet): Nybyggnader udføres inpå kyrkog. i Åbo.

BOGANMELDELSER

Dansk ligbrændingsforening. Beretning for året 1948. 8°, 82 s. Kbh. 1949. I beretningen siger D. L., at »året 1948 har været et meget stort år for ligbrændingssagens udvikling. På alle områder har der været fremgang...«, og tallene synes at støtte dette synspunkt, idet de viser følgende brændingsprocenter: København 45,2, Ålborg 38,0, Slagelse 34,6 og Svendborg 30,7. At brugen af krematorier er af virkelig betydning i de byer, hvor der findes krematorier, er forståeligt og øjensynligt; men samtidigt kan man ikke undlade at opsende et klagesuk over den ringe brug, som der synes at blive gjort af adskillige urnehaver under landlige forhold; anmelderen har som havearkitekt adskillige pæne urnehaver liggende benyttet eller så godt som ubenyttet hen på steder, hvor der er nogle kilometer til det nærmeste krematorium. Mon D. L.s ledelse er opmærksom på disse mange urnehaver, som bliver til uden D. L.s initiativ? Og mon man gør noget for at få dem benyttet? Et enkelt menighedsråd i en større jydsk stationsby har tænkt på atter at opgive deres urnehave, som er sirligt anlagt med klinkegange og hække m. m., fordi den ikke benyttes. D. L. burde sikkert *aktivt* interesse sig for disse. — Af årsberetningen ses det, at D. L. hører til dem, der grundigst læser vort blad, — og det er kun med glæde, at vi konstaterer, at V. K. i den foreliggende årsberetning citeres og benyttes ikke mindre end 4 gange. Men hvordan D. L. kommer til den s. 11 anførte slutning om »megen uvilje« er os uforståelig, — og kan dette ændres ved at redaktionen erkender sin uoverensstemmelse til den sammesteds refererede anmeldelse af D. L.s pjece, skulle det glæde os.

Blomster i haven. Redaktion: Paul Neergaard. 8°, 204 s., J. Fr. Clausen, Kbh. 1949. Kr. 18,50.

Forsøgsleder, dr. agro. Paul Neergaard har redigeret bogen og som medarbejdere har han haft havearkitekt Georg Boye, havebrugsk. N.

J. Sennels, distriktsgartner Willy F. Hansen, Konsulent J. Kortegaard og kirkegårdsinspektør Hans Rønø, som hver skriver deres afsnit, ligesom redaktøren har eet. Bogen giver mange udmærkede anvisninger på placering, brug og dyrkning af blomsterplanter i haven, — dette taget i vidt begreb, samt om sygdomsbekæmpelse overfor samme. Det største afsnit er W. F. H.s på c. 80 sider. Der er mere end 100 illustrationer, hvoraf nogle er helsides. En plan s. 15 viser en rosenhave omgivet af 180 cm høje hække, — hvilket giver nogen sikkerhed imod træk; der må dog advares imod så stærk indelukthed, da roser let bliver syge i indelukket luft. — Man må glædes ved, at Clausens forlag med trofasthed og sejt energi tager sig af havebøgerne, og at det gør dette på så god en måde, som tilfældet er. Man kan være tryk, når man får en bog fra dette forlag, hvor der aldrig spares på kritisk gennemgang af alt materialet, og hvor der ofres rimelige omkostninger på udstyret.

Arne Lundstad: Roser. 8°, 182 s., Grøndahl & Søn, Oslo 1948.

I sit forord til denne bog om roser skriver forfatteren, hagebrukskand. Arne Lundstad, at den er skrevet for at gi kundskab om dyrkingen af roser i Norge, og at den er tænkt som håndbog for eleverne ved havebrugsskolerne, for studenterne ved havebrugsavdelingen ved Norges landbrugshøjskole samt for gartnere og havebrugere; den undtager roser under glas. Emnet tages op med stor grundighed, og ikke mindst rosens vandringsveje og fremkomsten af ny sorter er behandlet omhyggeligt; der er afsnit om deres placering i haver og om hyben som næringsmiddel, sygdomsbekæmpelse m. m. Bogen er trykt på pænt mat krideret papir, og der er mange illustrationer. Figurbetegnelsen betegner imidlertid et ganske uforståelig virvar. På side 10 findes fig. 1, men samme figurbetegnelse er givet et billede på et indskudt, upagineret blad — efter fig. 45 kommer fig. 2, som også findes på 25 o. s. v. Litteraturfortegnelse og register synes førsteklases. Trods den efter danske forhold knudrede stavemåde er det en bog, der også kan anbefales danske læsere.

Harald Thanlow: Mine roser. 8°, 84 s., F. Bruns bokhdl.forl., Trondheim 1948.

For få år siden udkom af samme forfatter »Erigerons have«, der vakte berettiget opmærksomhed; det var haveamatørens hyldest til have dyrkingen. Og nu foreligger fra samme

hånd en bog om roser, hvori forfatteren både snakker til og om roser. Han begynder således: »Hun heter Ophelia, og jeg elsker hende. Det blev kjærlighet ved første blick den dagen, jeg sto foran åpenbaringen av hennes skjønnhet . . .« og sådan videre. Han ræsonnerer over fagfolks dyrkningsvejledninger og giver i rigt mål og i bred fortælling af sine egne erfaringer, — en hyggelig læsning på et behageligt norsk. Der er tegninger med instruktioner for mangt og meget på mat papir og helsidesclischeer i auto på krideret.

Statskonsulent Dalskovs nye havebog. 8°, 292 s., Grafisk forlag, Kbh. 1949, kr. 12,50.

Gennem en lang årrække har den nu pensionerede statskonsulent arbejdet med småhaverne og deres kår, og han har derfor fået et intimt kendskab til, hvad haveejerne kræver. Sine erfaringer har han nedlagt i flere bøger, der nu er udsolgt. Den foreliggende er en diger all-round bog, som søger at dele sol og vind lige mellem nytteplanterne og det, der i en slags modsætning hertil kaldes blomsterplanter, hvilket både stofmæssigt og billedmæssigt synes at lykkes vel. Haveamatøren vil kunne finde mange gode råd i den foreliggende bog, og illustrationerne hjælper ofte bedre end text til forståelsen. En enkelt indvending skal vi gøre: Hvorfor kaldes en dam for en »vanddam«? Kan der normalt være andet i en dam end vand?

Imperial War Graves Commission. Twentyninth Annual Report. 1949. 8°, 42 s., London. Pris: 1 s 6 d net.

I den nyligt udsendte 29. årsberetning fra de allieredes krigsgravskommission fremgår det, at budgettet balancerer med mere end 1,5 million £, altså 26—27 millioner danske kroner. Arbejdet er fortsat såvel for den første som den anden verdenskrigs grave, og der avbildes bl. a. soldatergraven på Bispebjerg, hvor der er rejst et story kors (The Cross of Sacrifice). Beretningen vedr. de enkelte lande i Europa er iøvrigt nu samlet i en rubrik: Central European District. Der bringes 24 fotografiske reproduktioner og et farvetryk, der viser soldaterkirkegården i Brookwood, Surrey, Sydengl.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Arkitekten, ugehefte 12—13: Konkurrencen om et kapel og en kirkegård i Næstved.

The American Cemetery. Marts: Legal Pointers for Cemetery Officials. Burmese Burial Customs. Drastic Action by Cardinal Ends Strike in Calvary. A Peaceful Resting Place in the Texas Panhandle. Simplicity Marks Burial Rites of Parkistan Governor. Funeral Directors Urged to Fight National Cemetery Legislation. Friendliness With the Dead in South Pacific. — April: Legal Pointers . . . Attracting Visitors to the Cemetery. Rigid New Cemetery Law Enacted in New York State. A Garden of Memories in the Shadow of the Alleghenies. New Booklet on Opportunities in the Cemetery Field. Cutting Costs of Cemetery Operations. Moral Issues of Stake in Cemetery Practices.

Candian Funeral Service. Marts: Salute to New-Foundland. The Durability, Structural and Decorative Qualities of Various Casket Lumbers. — 4: Permanent Protection against Pernicious Publicity. The Durability, Structural and Decorative Qualities of Various Casket Lumbers. Chinese elaborate Funerals.

Ignis nr. 4: Stad och landsbygd samarbeta för att få sin krematoriefråga löst. Från ett besök i Prag. Kristianstads kyrkogårdar och krematorium. Mariebjerg kirkegård i Gentofte. Föreningen Sveriges kyrkogårdsföreståndare. Eldbegängelsesångarne. — nr. 5: Kring 1948 års eldbeg.-siffror. Altarbonaden till Skövde krematorium — ett textilt mästerverk. De brända benen vittna. — 6: Bör inte nyttjanderätt till gravplats och underhåll av gravplats begränsas till viss angiven tid? Man är aldrig så död som när man dör i Indien. Kapellkrematorium i Varberg. Wallenberska graven på Lovö. Knappast någon stad i Sverige med sådant avstånd till krematorium (Östersund).

Landsbygraveren nr. 4: Landsbygravernes lønforhold i Folketingets spørgetime. Honorartillæget forhøjes fra 45 til 50 pct. — Nr. 5: På rundtur. Fra gravernes arbejdsmark. Sygeforsikring m. m. Åbne kirker.

Landscape Architecture april: National Cemeteries.

Menighedsrådenes blad nr. 5: Om gravlegaternes anbringelse.

Norsk hagetidend nr. 5—6: Årsmelding frå kyrkjegardsutvalet og konsulenten for kyrkjegardstell.

Pharos maj; The Cremation Society. Round the Country. Chipperfield Garden of Remembrance. News from Abroad.

Stenhuggertidende nr. 4: Kirkegårdsensretningen. »En tur på kyrkogården«. — Nr. 5: Kirkegårdsensretningen.

OM LIGFLYTNING

I det sidste par år har kirkeministeriet fundet det nødvendigt at følge en strengere kurs, hvad tilladelse til ligflytning angår. Der har udviklet sig en efter ministeriets skøn meget uheldig tendens i retning af at flytte ligene af slægtninge med sig, når de efterlevende skifter opholdssted. Der kommer hvert år et meget betydeligt antal af sådanne andragender, og der har indtil nu været en stadig stigning i sager af den art.

Kirkeministeriet har skønnet det nødvendigt at modvirke denne tendens af hensyn både til gravfreden og til en rimelig orden på kirkegårdene. Dertil kommer, at det må synes noget uæstetisk med en sådan opgravning og flytning af lig, der i mange tilfælde har ligget i jorden i indtil tyve år. Selv om man her er inde på et område, hvor stærkt personlige følelser råder og kalder på et vist hensyn, har ministeriet dog følt det nødvendigt at bremse op. Den enkelte, som kommer med sit andragende, ser kun dette ene tilfælde og ikke de vidtrækkende konsekvenser af en tilladelse.

Ministeriet holder derfor den linie, at kun, hvor der kan anføres ganske ekstraordinære omstændigheder, giver man tilladelse til flytning, f. eks. hvor det viser sig at være en fejltagelse, at afdøde er blevet begravet i det pågældende gravsted, eller hvor dette ikke kan fås fornyet eller lignende, hvorimod omstændigheder, der vedrører de efterlevendes forhold, f. eks. ændret bopæl, yderligere dødsfald eller andre forandringer i familien, ikke vil kunne komme i betragtning.

RESOLUTIONER m. m.

Kirkeministeriets Skriv. (27/7 1942) (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens Stift) ang., at en Bestemmelse i en Kirkegaardsvedtægt om, at kun den af Menighedsraadet ansatte Graver for Betaling maatte paatage sig Pasningen af andres Gravsteder, ikke var lovmedholdelig.

I Anledning af det med Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 27. Ju-

ni 1942 hertil tilbagesendte, af Graver ved Ejby Kirke N. N. direkte hertil indsendte Andragende, hvori den paagældende forespørger, om der i en Kirkegaardsvedtægt kan indsættes en saalydende Bestemmelse:

»Kun den af Menighedsraadet ansatte Graver maa for Betaling paatage sig Pasningen af andres Gravsteder«, skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet med Stiftsøvrigheden er enig i, at en Bestemmelse af den omhandlede Art ikke er forenelig med § 23, Stk. 2, i Lov af 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. m. og § 13, Stk. 2 og 3, i kgl. Anordning af 10. December 1927.

Kirkeministeriets Approbation (5/8 1942) paa Regulativ for Ligbæringen i Slagelse Købstad.)*

Kongelig Resolution (10/8 1942) ang. Indvielse af et til Kirke ombygget Kapel paa nordre Kirkegaard i Fredericia m. m.

Paa Kirkeministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det den 10. August 1942 behaget Hans Majestæt Kongen

1. at bemyndige Biskoppen over Haderslev Stift til enten selv eller ved vedkommende Provst at foretage den højtidelige Indvielse af det til Kirke ombyggede Kapel paa nordre Kirkegaard i Fredericia Købstad Søndagen den 6. September 1942 eller en af de følgende Søndage under Forudsætning af, at det forinden Indvielsen ved et i Henhold til Bestemmelsen i § 3, Stk. 2, i Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922 afholdt Syn er konstateret, at Kirken er fuldt færdig og forsynet med alt til Gudstjenestens Afholdelse fornødent, og

2. at bifalde, at der tillægges den nye Kirke Navnet »Christians-Kirken«.

Kirkeministeriets Skriv. (3/9 1942) (til Biskoppen over Københavns Stift) ang. Tilførsel til Kirkebøgerne i et Tilfælde, hvor Dødsfaldet var indtruffet og Ligbrænding havde fundet Sted i Udlandet, hvorefter Askeurnen førtes her til Landet.

I en med Deres Højærværdigheds Skrivelse af 25. August 1942 hertil fremsendt Skrivelse har Sognepræsten for Skt. Stefans Menighed her i Staden rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Indholdet af den hoslagt tilbagefølgende Ligbrændingsattest for Murer N. N., der er afgaaet ved

*) Det hidtil gældende Regulativ er approberet den 26. Juni 1920.

Døden i Kiel den 10. Maj 1942, vil være at indføre i Ministerialbøgerne for Skt. Stefans Kirke, eller om Dødsfaldet blot skal indføres i Begravelsesvæsenets Protokoller.

Det fremgaar af Sagen, at den paagældendes Ligbrænding har fundet Sted i Krematoriet i Kiel den 26. Maj 1942, at en Urne, indeholdende hans Aske, paatænkes nedsat i Bispebjerg Kirkegaards Urnhave, samt at Bisættelsen ikke skal ske under Medvirken af Præsterne ved Skt. Stefans Kirke.

Saaledes foranlediget skal man meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der i Overensstemmelse med det i Skrivelse herfra af 22. Marts 1909 (trykt i Gejstlig Reskriptsamling) udtalte vil være at foretage Tilførsel om det nævnte Dødsfald til Ministerialbøgerne i det Sogn, hvor den afdøde havde sin sidste Bopæl. Da det er oplyst, at afdødes sidste faste Bopæl her i Landet var Allersgade 13, vil der om Dødsfaldet være at foretage Tilførsel til Ministerialbøgerne for Skt. Stefans Kirke.

Kirkeministeriets Skriv. (7/9 1942) (til Sagfører N. N.) ang., hvorvidt en Kirketiendejer havde været berettiget til uden de kirkelige Myndigheders Approbation at overdrage et Familiegravsted til en bestemt Slægt paa ubegrænset Tid, m. m.

I et hertil indsendt Andragende af 4. Juni 1942 har De som Sagfører for Proprietær G. B., B-gaarden i C. Sogn, forespurgt, om C. Menighedsraad er berettiget til med Hensyn til det Proprietær B. tilhørende Familiegravsted paa C. Kirkegaard at stille Krav om, at der afstaaes en Del af Gravstedet i Anledning af Regulering af Kirkegaardens Gange, og at der erlægges et Beløb af 40 Kr. for Fornyelse af Retten til Gravstedet for de kommende 20 Aar.

Det fremgaar af Sagen, at det paagældende Gravsted ved et under Odense Herreds Ret den 1. Februar 1883 lyst Skøde af de daværende Ejere af C. Sogns Kirketiende er overdraget til Proprietær S. B.'s Bedstefader, Gaardejer H. J., der dengang var Ejer af B-gaarden, for et Beløb af 100 Kr., og saaledes, at nævnte H. J. og hans Familie uden Hensyn til, om han eller denne boer eller opholder sig i C. Sogn, erholder Ejendomsret over Gravstedet.

I Anledning heraf skal man meddele, at det har ligget udenfor en Kirketiendejers Kompetence — som her i 1883 sket — uden Approbation af de kirkelige Myndigheder, og uden at det ydede Vederlag, 100 Kr., indbetaltes til Kirkens Midler blandt Stiftsmidlerne — at over-

drage til en bestemt Slægt paa en ubegrænset Tid et Familiegravsted som det her omhandlede.

Dette Gravsted maa herefter indgaa under de almindelige, i Vedtægten for C. Kirkegaard fastsatte Regler for Gravsteder, derunder ogsaa med Hensyn til Betaling af det normerede Vederlag for Fornyelse af Retten til Gravstedet, ligesom det efter Ministeriets Formening ogsaa maa kunne stilles som Vilkaar for en Fornyelse af Gravstedsretten, at der afgives den fornødne mindre Jordstrimmel af Gravstedet til Anvendelse ved Regulering af Gangene.

Kirkeministeriets Skriv. (18/9 1942) (til Godsforvalter N. N.) om, paa hvilke Betingelser Tilladelse til Indretning af en privat Begravelsesplads vil kunne meddeles.

I en hertil indsendt Skrivelse af 11. d. M. har De forespurgt, paa hvilke Betingelser der vil kunne meddeles Lensgreve O. O. Tilladelse til at lade indrette Begravelsesplads for sig og sin Hustru i Parken ved A.

Saaledes foranlediget skal man meddele, at der hertil udkræves kgl. Bevilling mod sædvanligt Gebyr, 33 Kr. 66 Ø., at saadan Bevilling kun undtagelsesvis gives, samt at det i alle Tilfælde er en Forudsætning for Bevillingens Meddelelse, at der ikke fra Sundhedsautoriteternes Side haves noget mod Begravelsespladsens Indretning at erindre, hvorfor der maa tilvejebringes et af en Landinspektør udarbejdet Rids af den paagældende Ejendom, udvisende Begravelsesstedets Placering og dettes Afstand fra de nærmeste Drikkevandsbrønde.

Det kan derhos oplyses, at saadan Bevilling iøvrigt kun kan forventes meddelt paa Vilkaar, at Begravelsespladsen forinden dens første Benyttelse indvies af Sognepræsten og frahegnes den øvrige Del af Ejendommen, at Pladsen tillige med Hegnet og de Mindesmærker, som maatte blive anbragt derpaa, stedse fredes og vedligeholdes i passende Stand af Ejendommens Ejer og hvert 3die Aar underkastes Provstesyn paa Ejerens Bekostning, at intet Lig indsættes i Gravstedet uden forudgaaende Anmeldelse til Sognepræsten, at der ikke fremtidig indrettes Anlæg til Drikkevandsindvinding indenfor 50 Meters Afstand fra Begravelsespladsens Grænser, at der forbeholdes det offentlige Ret til at forlange Begravelsespladsen nedlagt, naar dette i Tidens Løb af sanitære eller andre Grunde — derunder hvis Ejendommen udgaar af Familiens Eje — maatte anses nødvendigt, samt at der i dette Øjemed inden en af Ministeriet fastsat Tidsfrist udstedes og

tinglyses en Deklaration som Behæftelse paa Ejendommen, hvorved nuværende og tilkommende Ejere af denne forpligtes til at efterkomme de nævnte Vilkaar, saa længe Begravelsespladsen opretholdes som saadan.

Det tilføjes, at Andragende om Indretning af saadan Begravelsesplads, bilagt Erklæring fra vedkommende Landinspektør og Amtslæge, vil være at indsende hertil gennem Sognepræst og Provstiudvalg til Stiftsøvrigheden.

Kirkeministeriets Skrivelse (12/10 1942) til Københavns Magistrats 1ste Afdeling) ang. Anvendelsen af et i Aaret 1899 paa Sparekassebog indsat Beløb til Vedligeholdelse af et nu hjemfaldent Gravsted paa Brønshøj Kirkegaard.

Med Henviisning til tidligere Brevveksling, senest Magistratens Skrivelse af 25. September 1942, vedrørende det af Menighedsraadet for Brønshøj Sogn rejste Spørgsmaal om Anvendelse af et i 1899 paa Sparekassebog Nr. 5177 med Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn, Grøndal Afdeling, indsat Beløb, stort 400 Kr., hvoraf Renterne hidtil har været anvendt til Vedligeholdelse af et nu hjemfaldent Gravsted paa Brønshøj Kirkegaard, og angaaende hvilket Beløb det i en Vedtegning til den paa-gældende Konto er bestemt, at det kun maa hæves af »Brønshøj Sogns kommunale Bestyrelse«, skal man, idet bemærkes, at Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn i Skrivelse af 26. Marts 1942 til nærværende Ministerium har udtalt, at der ikke fra Sparekassens Side er noget til Hinder for, at det paa den paagældende Konto indestaaende Beløb med paaløbne Renter kan udbetales mod Kvittering fra Fonden til Lønning af Præster og Kirkebetjente m. fl. i København under Administration af Københavns Magistrats Legatkontor, meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse samt Foranstaltning, at Ministeriet herved bemyndiger Magistraten til at kvittere for det ommeldte, i nævnte Sparekasse henstaaende Beløb, der derefter vil være at administrere som Kapital blandt de øvrige Midler paa den i Magistratens Legatkontor oprettede Konto for forskellige københavnske Præsteembeders Hjemmeindtægter, saaledes at Indbetalingen af de aarlige Renter til Skattedirektoratet til Supplering af Fonden for Lønning af Præster og Kirkebetjente m. fl. sker i Forbindelse med Indbetalingen af de øvrige paa Kontoen indgaaede Beløb.

Kirkeministeriets Approbation (17/10 1942) paa Regulativ for Holmens Kirkegaard i København.

Kirkeministeriets Approbation paa Regulativ for Adgang til Køb og Fornyelse af Gravsteder paa Garnisons Kirkegaard i København.

Kirkeministeriets Skriv. (26/11 1942) (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Københavns Stift) ang., at der principielt intet er til Hinder for, at Vederlaget til en Graver ydes med et Grundhonorar samt Regulerings- og Stedtillæg efter Statstjenestemandsløvens Regler.

I Anledning af den med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 26. September 1942 for Ministeriet forelagte Sag, hvori A. Menighedsraad anholder om Godkendelse af, at Lønningen til den nye Graver og Ringer, der agtes ansat ved A. Kirke fra den 1. Januar 1943 at regne, fastsættes til 2400 Kr. aarlig samt Regulerings- og Stedtillæg som for Statens Tjenestemænd, skal man efter stedfunden Brevveksling med Finansministeriet tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der ikke ud fra principielle Synspunkter vil være noget til Hinder for, at Vederlaget til Graveren ydes med et Grundhonorar samt Regulerings- og Stedtillæg efter Statstjenestemandsløvens Regler, men at man iøvrigt i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Lov Nr. 144 af 28. April 1931 § 21, Stk. 1, maa have det overladt til Provstiudvalget, om det maatte kunne godkendes Vederlaget.

Kirkeministeriets Skriv. (9/12 1942) (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift), hvorved meddeles Approbation paa følgende Bestemmelser for Nedsættelse af Askeurner i Urnehaven paa Randers nordre Kirkegaard:

I den paa Randers nordre Kirkegaard indrettede Urnehave kan der erhverves Gravsted til Nedsættelse af en eller flere Urner. I disse Gravsteder maa ikke nedsættes ubrændte Lig, hverken af voksne eller af Børn.

Fredningsperioden for disse Grave er 10 Aar.

Urnerne kan nedsættes i Jorden saavel i enkelt som i dobbelt Dybde, i sidste Tilfælde kan de sættes i 2 Lag. Der skal altid være mindst 0,5 m Jord over en Askeurne.

Til hvert Gravsted beregnes et Areal paa mindst 1 m².

De Askeurner, som nedsættes i Jorden, skal, hvad Form og Størrelse angaar, være godkendt af Kirkegaarden, men Materialet kan, dog under Hensyn til fornøden Styrke, vælges frit. Naar Gravstedet hjemfalder, tilintetgøres paa Kirkegaarden de muligt tilbageblevne Rester af Askeurner og deres Indhold.

For Erhvervelsen og Fornylelsen af Gravsteder i Urnehaven gælder de i Kirkegaardsvedtægten (stadfæstet af Kirkeministeriet under 27. Oktober 1934 og 24. Marts 1941) i Afsnit B §§ 8 a—8 d, 9, 10, 11, 12 a, 12 c, 13 a og b, 14 og 15 gældende Bestemmelser (dog er Fornylesestaksten efter § 12 a for hvert Aar $\frac{1}{10}$ af, hvad Gravstedets Fornylelse for 1 fuld Fredningsperiode vilde koste).

I Urnehaven maa ikke plantes Træer eller Buske eller anden Beplantning, Hæk eller lignende, der paa nogen Maade skæmmer Helhedsindtrykket af Urnehaven. Det samme gælder med Hensyn til Ligsten, Tavler og andre Monumenter, der derhos aldrig maa rage ud over Gravstedets Grænser. Renholdelse og Klipping af Gravsteder i Urnehaven foretages i alle Tilfælde af Kirkegaarden, og der maa herfor indbetales forud for hver Fredningsperiode 25 Kr. for 2 Gravsteder, 37 Kr. 50 Ø. for 3 Gravsteder og 50 Kr. for 4 Gravsteder. Anlæg og Vedligeholdelse foretages altid af Kirkegaarden og betales efter Regning.

For Nedgravning af en Urne betaler Beboerne i Randers og Dronningborg i ordinær Dybde intet, i ekstraordinær Dybde 5 Kr. Beboere udenfor Randers og Dronningborg betaler henholdsvis 10 og 15 Kr.

Vedtægtens Bestemmelse, F § 2 c, gælder ligeledes for Begravelser i Urnehaven.

Kirkeministeriets Skriv. (10/12 1942) (til Københavns Snedkerlaugs Ligkistesnedker-Afdeling) ang. **Spørgsmaal om Præsternes — herunder Hospitalspræsternes — Ret til at fordre Honorar og Befordringsgodtgørelse ved Begravelser indenfor Københavns og Frederiksberg Kommuner** Grænser.

Kirkeministeriets Skriv. (21/12 1942) (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens Stift) ang. **det Varsel, som Ringer, Graver, Kirkesanger og Organist ved en Landsbykirke har Krav paa i Tilfælde af Opsigelse.**

I et med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 5. December 1942 hertil indsendt Andragende har Tranekær Sogns Menighedsraad forespurgt, om de til Kirkebetjeningen ved Tranekær Kirke hørende Personer — Ringer, Graver, Kirkesanger og Organist — i Tilfælde af Opsigelse har Krav paa 3 Maaneders Varsel.

I Anledning heraf skal man meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der — forudsat, at der ikke fra de paagældendes Side foreligger Forhold, som berettiger til Opsigelse til øjeblikkelig Fratræden — maa gives et efter Forholdene passende Varsel, hvilket i Almindelighed vil være 3 Maaneder.

Det tilføjes, at Spørgsmaalets Afgørelse iøvrigt henhører under Domstolene.

Kirkeministeriets Skriv. (19/1 1943) (til Finansministeriet) ang. **et Statstilskud til Udbedring af den ved nedkastede Spræng- og Brandbomber forårsagede Skade paa en Kirke og Kirkegaard.**

Kirkeministeriets Skriv. (25/1 1943) (til Fru N. N.) ang. **Spørgsmaalet om et Menighedsraads Pligt til at stille Begravelsesplads til Raadighed for udensognsboende.**

I et hertil indsendt Andragende har De oplyst, at A. Sogns Menighedsraad af Hensyn til truende Pladsmangel paa A. Kirkegaard har vægret sig ved at imødekomme Deres Ønske om, at Deres afføde Moders Urne maa blive nedsat paa A. Kirkegaard, idet Menighedsraadet har henvist til, at Deres Moder ved sin Død var udensognsboende. Under Henvisning hertil har De anmodet Ministeriet om, saa vidt muligt, at ville foranledige, at der opnaas Tilladelse til, at Deres Moders Urne nedsættes paa nævnte Kirkegaard eller — saafremt dette ikke lader sig gøre — at Urnen maa blive nedsat i Deres Have i A.

I Anledning heraf skal man meddele, at A. Menighedsraad i en herfra indhentet Erklæring har oplyst, at det har tilbudt den til Urnens Anbringelse paa Kirkegaarden fornødne Plads blandt Børnebegravelserne eller eventuelt et ubebygget Hjørne paa Kirkegaarden, og at Ministeriet, da Afdøde var udensognsboende og ikke efter det oplyste kan antages at have Ægtefælle, Forældre eller Børn begravet paa Kirkegaarden, efter Loven ikke kan paalægge Menighedsraadet at overdrage Dem anden Gravplads paa Kirkegaarden.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Urnens eventuelle Anbringelse i Deres Have maa Ministeriet have Dem henvist til eventuelt at rette Henvendelse til Justitsministeriet, jfr. Lov om Ligbrænding af 14. Marts 1931 § 4.